

Arbeidsinspectie

VERSLAG INSPECTIES
ARBEIDS -EN RUSTTIJDEN POLITIE
31 januari 2007

Colofon

Arbeidsinspectie, Den Haag	Januari 2007
Projectnummer	A786
Looptijd project	1 mei 2006 - 16 september 2006
Inspectieonderwerp	arbeids -en rusttijden
AI-Bedrijfstakdirectie	Publieke Dienstverlening
Manager strategie	drs. J.A. Jol
Landelijk projectleider	drs. A.L. van Nimwegen
 Correspondentieadres	 Arbeidsinspectie, kantoor Utrecht T.a.v. mw. S.C. Baptist Postbus 820 3500 AV Utrecht

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	4
2. Samenvatting	5
3. Aanleiding en doel van het inspectieproject	7
4. Omvang en opzet	7
4.1 Werkterrein.....	7
4.2 Opzet van het project.....	8
4.3 Arbeids -en rusttijden bij de politie.....	8
4.4 Achtergronden en ontwikkelingen politie.....	9
4.5 Overleg en publiciteit	10
5. Inspectieresultaten	10
5.1 Generaliseerbaarheid van de resultaten	10
5.2 Totaaloverzicht.....	11
5.3 De vijf meest voorkomende overtredingen	11
5.4 Ingezette instrumenten	12
6. Conclusies, aanbevelingen en Follow Up	13
6.1 Conclusies	13
6.2 Aanbevelingen.....	14
6.3 Follow Up.....	14

1. Voorwoord

Al enkele malen bleek tijdens inspecties de naleving van de Arbeidstijdenwet bij de politie onvoldoende. In de maanden mei tot en met september van 2006 is opnieuw geïnspecteerd bij de 25 regiokorpsen en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De resultaten zijn niet representatief, maar geven wel een beeld van de situatie.

Slechts bij twee korpsen zijn geen overtredingen aangetroffen. Bij de andere korpsen zijn gemiddeld 12 overtredingen vastgesteld. Al met al een behoorlijk aantal, dat aangeeft dat de naleving in de sector nog niet in orde is.

Aanbevolen wordt om de beschikbare capaciteit beter af te stemmen op de uit te voeren taken. Een verbetering van de systemen om de arbeids -en rusttijden te registreren kan daartoe een bijdrage leveren. Daarnaast is de kennis van de Arbeidstijdenwet nog te gering gebleken om de arbeids -en rusttijden op adequate wijze in de systemen in te voeren. De politie kan dit verbeteren door extra voorlichting en onderricht.

De resultaten zullen in overleg met de betrokken partijen worden besproken. Het voornemen bestaat om in 2008/2009 opnieuw inspecties uit te voeren.

Den Haag, januari 2007

De Algemeen Directeur van de Arbeidsinspectie

Dr. J.J.M. Uijlenbroek

2. Samenvatting

Regelmatig heeft de Arbeidsinspectie bij de regiokorpsen van de politie inspecties uitgevoerd naar de naleving van de normen voor arbeids -en rusttijden, zoals vastgelegd in de Arbeidstijdenwet (ATW). Inspecties zijn uitgevoerd in 1996/1997, 1999, 2001 en 2002. In 2002 bleken de resultaten ten opzichte van eerdere inspecties in 1999 te zijn verbeterd. Wel waren bij onderdelen als de arrestatieteams, (technische) recherche en de mobiele eenheid nog belangrijke knelpunten aanwezig.

In 2005 onderzocht de Arbeidsinspectie op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Raad van Hoofdcommissarissen of er bij de korpsen sprake is van een 'vermeende schaduwboekhouding', waardoor controles op de arbeids -en rusttijden zouden worden bemoeilijkt. De 'vermeende schaduwboekhouding' bleek bij de onderzochte korpsen niet aanwezig, maar bij het onderzoek zijn wel de volgende kanttekeningen geplaatst:

1. In een aantal gevallen ontbrak een deugdelijke registratie
2. De eerdere inspectieprojecten en de inspanningen vanuit het project 'Optimalisatie Capaciteitsmanagement' om het aantal overtredingen terug te brengen hadden nog niet het gewenste resultaat opgeleverd.

De bevindingen waren aanleiding om in de periode van 1 mei 2006 tot 16 september 2006 opnieuw bij de korpsen inspecties uit te voeren.

De inspecties vonden plaats bij de 25 regiokorpsen en bij het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De inspecties hadden tot doel na te gaan in hoeverre de werkgevers van de politiekorpsen voldoen aan de bepalingen van de ATW. Daarbij zijn de normen van de nieuwe Arbeidstijdenwet als uitgangspunt genomen. Evenals in het vorige project is het doel een bijdrage te leveren aan een meer structurele aanpak van de overtredingen.

De resultaten zijn niet representatief voor de korpsen, maar geven wel een beeld van de situatie.

Van 2001 tot 2005 liep bij de politie een convenant. Het evaluatieverslag vermeldt dat de risicofactor arbeidstijden en -roosters betrekking heeft op overwerken en onregelmatige arbeidstijden. Van de politiemedewerkers heeft ongeveer 58 procent te maken met onregelmatige arbeidstijden.

Aan de inspecties is overleg voorafgegaan met het Nederlands Politie Instituut (NPI), enkele bonden, de directie Politie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid (IOOV).

De IOOV verricht een literatuuronderzoek naar de knelpunten van de ATW voor de inzet van de politie. Ter ondersteuning van dit onderzoek zijn tijdens de inspecties enkele vragen gesteld naar de omgang van de korpsen met capaciteitsmanagement. BZK voert een monitoronderzoek uit om inzicht te krijgen in de knelpunten van de ATW voor de inzet van de capaciteit.

Conclusies:

1. De naleving van de normen voor arbeids -en rusttijden is bij de geïnspecteerde onderdelen van de politie nog onvoldoende. Slechts bij twee korpsen zijn geen overtredingen aangetroffen. Van de afdelingen, die bij de 26 regiokorpsen zijn geïnspecteerd, waren er 31 in orde en 79 niet in orde. Op deze afdelingen is een substantieel aantal werknemers bij de overtredingen betrokken.

Een vergelijk met de resultaten van de inspecties in 2002 is niet goed mogelijk, door een verschil in opzet van de inspecties.

2. De meeste overtredingen betreffen de dagelijkse rusttijd en de arbeidstijd incl. het overwerk. Er is 274 keer een waarschuwing als instrument ingezet en 27 keer een boeterapport.

3. Gelet op de resultaten van de inspecties en de wilsovereenkomst van de Raad van Hoofdcommissarissen, welke in de periode van 2006 t/m 2008 moet leiden tot een substantiële verbetering in de naleving van de arbeids -en rusttijden, is de Arbeidsinspectie voornemens in 2008/2009 opnieuw inspecties uit te voeren.

Aanbevelingen:

1. Aanbevolen wordt om het kennisniveau bij de korpsen rondom de Arbeidstijdenwet te verbeteren.
2. Verder wordt aanbevolen om verbetering te brengen in de registratiesystemen en meer eenduidigheid te brengen in de manier waarop de korpsen omgaan met de manier van registreren. Dit kan ook het gebruik van de systemen als sturingsmogelijkheid bevorderen.
3. De verbeteringen onder 1 en 2 kunnen wellicht versneld worden door een benchmark op te zetten waaruit de korpsen met veel overtredingen lering kunnen trekken van de korpsen waarin geen of nauwelijks overschrijdingen van de normen zijn aangetroffen.

De eindresultaten zullen in eerste instantie worden besproken met een vertegenwoordiging van de korpsbeheerders, de Raad van Hoofdcommissarissen, het Nederlands Politie Instituut, de directie Politie van BZK, de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid en de Arbeidsinspectie. Verder zullen de resultaten worden besproken met de betrokken vakorganisaties.

Doel van het overleg is af te spreken hoe verder met de resultaten om te gaan en daarbij tevens af te stemmen met het onderzoek van de IOOV en de monitorresultaten van BZK.

3. Aanleiding en doel van het inspectieproject

Na de totstandkoming van de Arbeidstijdenwet (ATW) in 1996 heeft de Arbeidsinspectie enkele malen inspecties uitgevoerd naar de naleving van de normen voor arbeids -en rusttijden bij de regiokorpsen van de politie (1996/1997, 1999, 2001 en 2002). Bij de laatste inspecties in 2002 zijn verbeteringen geconstateerd ten opzichte van de situatie in 1999. De knelpunten bleken vooral nog aanwezig bij operationele teams als de arrestatieteams, de (technische) recherche en de mobiele eenheid.

Naast de handhavingonderzoeken voerde de AI in 2005 een onafhankelijk onderzoek uit naar de 'vermeende schaduwboekhouding'. Aanleiding was een verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van de Raad van Hoofdcommissarissen om een onderzoek in te stellen naar de 'vermeende schaduwboekhouding', die controles naar de naleving van de arbeidstijden zou bemoeilijken. Na het objectieve onderzoek van de AI is geconstateerd dat er bij de onderzochte korpsonderdelen geen sprake is van een 'schaduwboekhouding'. Bij de resultaten van het onderzoek is wel de kanttekening geplaatst dat in een aantal van de onderzochte korpsonderdelen sprake is van een onvolledige administratie(s), wat in het kader van de ATW getypeerd wordt als 'ondeugdelijk administratie(s)'. Tevens is de kanttekening geplaatst dat de eerdere inspectieprojecten en de inspanningen van de regiopolitie om het aantal overtredingen te verminderen bij de onderzochte korpsonderdelen nog niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd.

In het verslag van de resultaten van het onderzoek van 2005 kondigde de algemeen directeur van de AI aan dat in 2006 inspecties zullen plaatsvinden. De inspecties hadden tot doel na te gaan in hoeverre de werkgevers van de politiekorpsen voldoen aan de bepalingen van de ATW. Evenals in het vorige project is het doel een bijdrage te leveren aan een meer structurele aanpak van de overtredingen.

4. Omvang en opzet

4.1 *Werkterrein*

De inspecties zijn uitgevoerd bij de 25 regiokorpsen van de politie en bij het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD), die vallen onder de BIK code 7524. Het KLPD is verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op nationaal niveau en van gespecialiseerde taken.

Een regiokorps staat onder leiding van de korpschef. Naast de korpschef is er een korpsbeheerder. Dat is de burgemeester van de gemeente waar zich het hoofdbureau van het regiokorps bevindt. De korpsbeheerder is formeel het bevoegd gezag.

Bij de politie werken ongeveer 50.000 personen, waarvan ongeveer 36.150 behoren tot de executieve ambtenaren en ongeveer 13.850 behoren tot het burgerlijke personeel. De kleinste politieregio heeft ongeveer 700 medewerkers. De grootste politieregio heeft ongeveer 5300 medewerkers.

De meeste regiokorpsen bestaan naast de korpsleiding uit een aantal districten of divisies. De districten zijn in het algemeen onderverdeeld in basiseenheden, units, rayons of posten (surveillancedienst, eenvoudige rechercheonderzoeken, criminaliteitspreventie, verkeer, milieu, openbare orde).

Naast de basiseenheden die belast zijn met een algemene politietaak, heeft ieder politiekorps een aantal gespecialiseerde diensten (recherche, technische recherche, arrestatieteams, criminele inlichtingen eenheid, jeugd- en zedenpolitie, vreemdelingenpolitie, managementondersteuning). In drie korpsen zijn er géén districten maar is de eerste onderverdeling direct in basiseenheden. Binnen een politieregio zijn er naast de districten ook nog diensten die voor het hele korps werken en ook werken voor andere korpsen die zelf niet over die dienst beschikken. Te denken valt aan de vreemdelingendienst, de divisie executieve ondersteuning en de divisie regionale recherche.

4.2 Opzet van het project

Het inspectieproject is gestart op 1 mei 2006 en liep tot 16 september 2006. De inspecties vonden plaats bij de districten en bij andere divisies/teams van de korpsen. De inspecteur heeft een afspraak gemaakt met de (een afgevaardigde van de) korpsleiding en de ondernemingsraad en bij bezoek aan een district zonodig met de (een afgevaardigde van de) districtsleiding en de onderdeelcommissie. Aansluitend volgde nog apart een gesprek met de ondernemingsraad. Doel van de gesprekken was o.a. om na te gaan welke onderdelen van het korps vooral met de arbeids- en rusttijden problematiek worden geconfronteerd, teneinde daar de inspecties op te richten. Gelet op de grootte van de politieorganisatie zijn per gekozen onderdeel de 20 werknemers geïnspecteerd die, in de geselecteerde periode van 4 weken, het meeste aantal feitelijk gewerkte uren hadden.

Na afloop van de inspecties is de korpsleiding op de hoogte gesteld van de bevindingen. De overtredingen zijn vastgelegd in een brief, onder vermelding van de termijn waarbinnen de overtreding moet zijn opgeheven. Na afloop van de termijn vinden hercontroles plaats.

4.3 Arbeids -en rusttijden bij de politie

Naast de algemeen geldende uitzonderingen voor leidinggevenden en voor werknemers die méér dan 3x het minimumloon verdienen is de ATW volledig van toepassing op arbeid verricht door de (regio)politie. In feite is er slechts één bijzondere uitzonderingsbepaling: artikel 2:5 van de ATW. Voor het overige kan de regiopolitie, indien dat voor de uitoefening van de dienst nodig is, gebruik maken van enkele algemene verruimende bepalingen, bijvoorbeeld m.b.t. overwerk (artikel 5:9 van de ATW) en de zgn. calamiteitenbepaling bij noodzakelijke werkzaamheden (artikel 4.3:1 van het Arbeidstijdenbesluit, ATB).

Bij toepassing van artikel 2:5 is de ATW in het geheel niet meer van toepassing. De criteria voor toepassing van artikel 2:5 zijn:

- de handhaving van de rechtsorde wordt belemmerd, of
- de opsporing van strafbare feiten wordt belemmerd, of
- goede uitoefening van wettelijke taken is bij toepassing van de wet niet mogelijk (de Memorie van Toelichting geeft aan dat de wet terugtreedt zodra een goede taakuitoefening wordt belemmerd).

Uitgangspunt is dat, indien één van deze belangen in het geding is, de ATW kan wijken. De belangen van rechtsorde en opsporing prevaleren hier dan boven het belang dat het overheidsperoneel heeft bij veilige en gezonde arbeids- en rusttijden.

4.4 *Achtergronden en ontwikkelingen politie*

Ongeveer de helft van het politiepersoneel heeft te maken met onregelmatige arbeidstijden. De indruk uit vorige inspecties is dat vooral in die categorie overtredingen worden aangetroffen. Als oorzaak van de overtredingen worden bijvoorbeeld genoemd het ontbreken van een kwalitatief hoogwaardige planning i.c. gebrekkige dienstroosters en het feit dat bij de korpsen nog vaak de voorkeur wordt gegeven aan financieel aantrekkelijke, maar te lange of te kort opeenvolgende diensten.

Mede naar aanleiding van inspecties van de arbeids -en rusttijden, na de totstandkoming van de ATW in 1996, hebben de RHC en BZK de volgende actie ondernomen:

1. In 2001 is het project 'Optimalisatie Capaciteitsmanagement' gestart, dat tot doel had de vereiste '(arbeids)rust in de roosters' kwalitatief en kwantitatief te verbeteren door middel van het beter managen van arbeidsinzet in relatie tot het werkaanbod (bedrijfskundig perspectief). Dit project is in 2005 door TNO geëvalueerd. Het TNO concludeert dat met het project meer rust in de roosters is gegenereerd, maar dat verdere maatregelen noodzakelijk zijn.

2. Vanuit ergonomisch en biomedisch perspectief is besloten om het thema 'arbeidstijden- en roosters' expliciet onderdeel te maken van het '*arboconvenant Politie*'.

Het arboconvenant is een stimuleringsprogramma binnen de politie, welke ten doel had om psychosociale belasting en ziekteverzuim te combineren. Het arboconvenant startte in 2001 en eindigde medio 2005. Uit het evaluatieverslag blijkt dat het arboconvenant er toe heeft geleid dat het ziekteverzuim bij de politieorganisaties is gedaald en dat het aantal mensen dat wordt blootgesteld aan het arbeidsrisico psychische belasting is gereduceerd.

V.w.b. arbeidstijden -en roosters vermeldt het verslag: 'De risicofactor arbeidstijden en -roosters heeft betrekking op overwerken en de onregelmatige arbeidstijden. Iets meer medewerkers van de politie zegt in 2004 over te werken (47,6%) in vergelijking met 1999 (46%). Het aantal uren dat men overwerkt is echter verminderd. Ook is de politiemedewerker bewuster van de overuren die zijn gewerkt. Van de politiemedewerkers heeft ongeveer 58 procent te maken met onregelmatige arbeidstijden. Dit was in 1999 62 procent. Onregelmatige diensten komen vooral voor in de basispolitiezorg (95,2%) en bij de verkeerspolitie (85,2%).

Het zijn vooral de oudere medewerkers, 50 jaar en ouder, die de onregelmatige diensten en nachtdiensten als zwaar ervaren.'

Het succes van het arboconvenant heeft vervolg gekregen in een nieuw convenant: het arboplusconvenant. Doelstellingen van het arboplusconvenant zijn:

- a. reductie van het verzuimpercentage met minimaal 20% ten opzichte van 2002, uiterlijk op 1 juli 2007 (van 8,2 naar 6,6 procent)
- b. reductie van het aantal ziektegevallen, langer dan 43 dagen, met 15 % ten opzichte van 2003, uiterlijk op 1 juli 2007;
- c. reductie van het aantal mensen dat een WAO-uitkering ontvangt met 10% ten opzichte van 2003, uiterlijk op 1 juli 2007.

3. Mede naar aanleiding van de evaluatie van het TNO van het project ‘Optimalisatie Capaciteitsmanagement’ heeft de RHC in december 2005 een wilsovereenkomst ondertekend, die de organisatorische en geautomatiseerde maatregelen voorschrijft welke in de periode van 1 januari 2006 tot 1 januari 2009 in elk korps genomen worden om de arbeids -en rusttijden op orde te brengen.

Parallel aan deze overeenkomst heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met de korpsbeheerders afgesproken dat het aantal overtredingen van de ATW eind 2007 per korps met 40% moet zijn afgenomen ten opzichte van eind 2006.

4.5 Overleg en Publiciteit

In de voorbereiding van het project vond overleg plaats met vertegenwoordigers van het project Capaciteitsmanagement bij de korpsen en zijn contacten gelegd met de betrokken vakbonden. Verder zijn de plannen doorgesproken met de directie Politie van BZK en met het Nederlands Politie Instituut (NPI, als afvaardiging van de stuurgroep die sturing geeft aan het interne proces bij de politie m.b.t. capaciteitsmanagement). BZK voert een monitoronderzoek uit naar de knelpunten van de ATW voor de inzet van de capaciteit bij de korpsen.

Het overleg met NPI heeft o.a. geleid tot actualisering van de informatie in het projectplan over de activiteiten bij de politie en een nadere toelichting op deze activiteiten. Tevens tot afspraken over de verdere communicatie en afstemming o.a. over de follow-up.

Aan de korpschefs is een brief gestuurd waarin het handhavingsonderzoek wordt aangekondigd.

Over het project vond verder overleg plaats met de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid (IOOV). De IOOV startte in het voorjaar 2006 een onderzoek naar de knelpunten van de ATW bij de inzet van de politie. Dit onderzoek is gebaseerd op bestaand onderzoeksmateriaal. Ter ondersteuning van het onderzoek van de IOOV zijn tijdens de inspecties vragenlijsten afgenomen rondom het capaciteitsmanagement bij de korpsen.

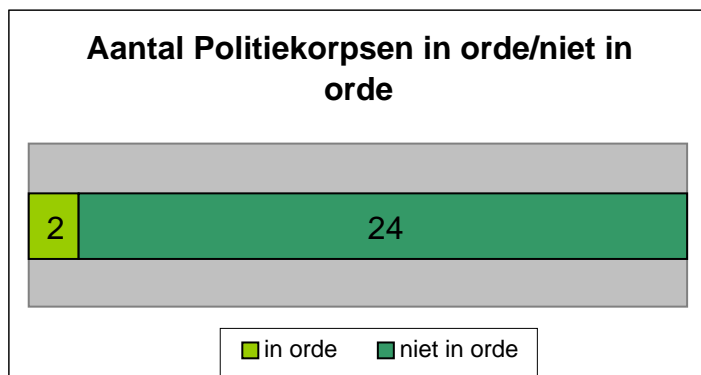
5. Inspectieresultaten

5.1 Generaliseerbaarheid van de resultaten

Binnen de 26 korpsen zijn gerichte inspecties uitgevoerd. De selecties zijn gemaakt op basis van gesprekken met leiding en ondernemingsraad. Omdat de afdelingen zijn geïnspecteerd waarin de meeste overtredingen voorkwamen zijn de resultaten niet representatief voor de korpsen als geheel, maar geven wel een beeld van de situatie bij de korpsen. Om een indruk te geven behoren tot de geïnspecteerde onderdelen de rechetteams, wijkteams, executieve en technische ondersteuning, basispolitiezorg, onder de kanttekening dat de benaming bij de korpsen niet uniform is. Bij het KLPD zijn o.a. de dienst Nationale Recherche en de dienst Motorondersteuning van de Verkeerspolitie bij de inspecties betrokken.

5.2 Totaaloverzicht

Figuur 1. Aantal politiekorpsen in orde/niet in orde

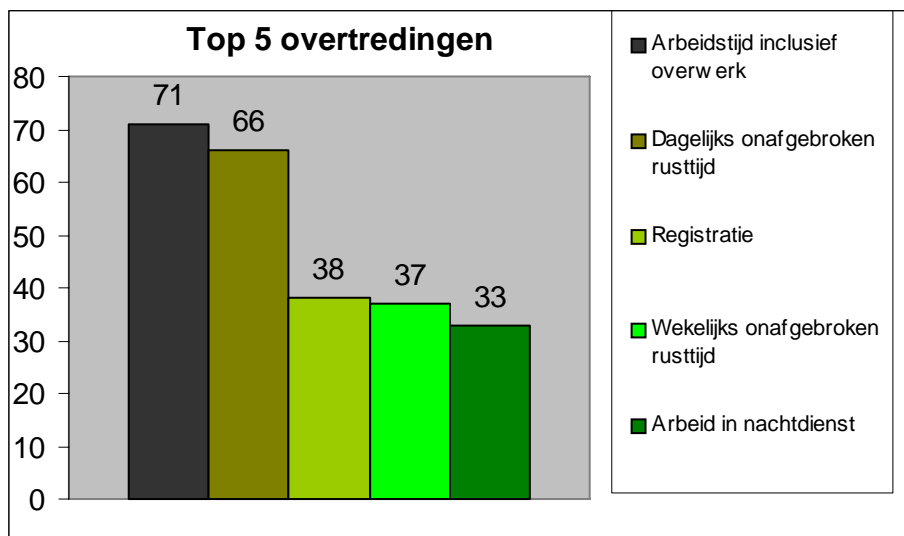

Bij 24 van de 26 korpsen zijn overtredingen vastgesteld (92%). Het totaal aantal overtredingen is 301, dus gemiddeld 12 overtredingen bij de 24 korpsen waar overtredingen zijn aangetroffen. Van de afdelingen (zie paragraaf 5.1), die bij de 26 regiokorpsen zijn geïnspecteerd, waren er 31 in orde en 79 niet in orde.

Twaalf korpsen hebben 10 of meer overtredingen.

5.3 De vijf meest voorkomende overtredingen

Figuur 2. Top 5 overtredingen:

De meeste overtredingen betreffen dus de dagelijkse onafgebroken rusttijd en de arbeidstijd incl. het overwerk. Dit wordt nog eens bevestigd in de volgende paragraaf met een overzicht van de ingezette instrumenten op de verschillende overtredingen.

5.4 Ingezette instrumenten

Van de in totaal 301 overtredingen is er 274 maal een waarschuwing als instrument ingezet en 27 maal een boeterapport. Hieronder volgt een overzicht van de aard van de overtredingen waarop respectievelijk de instrumenten boeterapport (tabel 1) en waarschuwing (tabel 2) betrekking hebben.

Tabel 1 Aard van de overtredingen in boeterapporten

Overtreding feit	Aantal ingezet instrument Boeterapport
Dagelijks onafgebroken rusttijd	11
Arbeidstijd inclusief overwerk	11
Wekelijkse onafgebroken rusttijd	1
Arbeidstijd volwassene	2
Registratie	2
Totaal	27

De arbeidstijd incl. overwerk mag niet meer zijn dan 12 uur per dienst en 60 uur per week. De dagelijkse rust moet minimaal 11 uur zijn, welke rust één keer in zeven achtereenvolgende etmalen mag worden ingekort tot acht uur.

Uit een analyse van de boeterapporten blijkt bijvoorbeeld dat 15 werknemers langer dan 20 uur per dienst hebben gewerkt en 8 werknemers minder dan 4 uur hebben gerust tussen twee diensten.

Tabel 2. Aard van de overtredingen in de waarschuwingen

Overtreding feit	Aantal ingezet instrument Waarschuwing
Arbeidstijd inclusief overwerk	60
Dagelijks onafgebroken rusttijd	56
Wekelijkse onafgebroken rusttijd	36
Registratie	36
Arbeidstijd volwassene	35
Arbeid in nachtdienst	33
Consignatie	18
Totaal	274

Zoals eerder vermeld zijn bij elke onderzochte afdeling de arbeidstijden van maximaal 20 werknemers geïnspecteerd. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat op de afdelingen waar overtredingen zijn aangetroffen gemiddeld 13 medewerkers bij deze overtredingen waren betrokken.

Verder zijn bij de inspecties 36 situaties aangetroffen, waarin artikel 2:5 van de ATW is toegepast. In 13 situaties werd niet voldaan aan de voorwaarden om artikel 2:5 toe te passen. Tien keer is een waarschuwing gegeven en drie keer is een boeterapport opgemaakt.

6. Conclusies, aanbevelingen en follow up.

6.1 Conclusies

1. De naleving van de normen voor arbeids –en rusttijden is bij de geïnspecteerde onderdelen van de politie nog onvoldoende. Slechts bij twee korpsen zijn geen overtredingen aangetroffen. Bij de overige 24 korpsen, incl. het KLPD, zijn in totaal 301 overtredingen vastgesteld (gemiddeld 12 overtredingen per korps). Van de afdelingen, die bij de 26 regiokorpsen zijn geïnspecteerd, waren er 31 in orde en 79 niet in orde. Op deze afdelingen is een substantieel aantal werknemers bij de overtredingen betrokken.

De resultaten zijn niet representatief voor de korpsen, maar geven wel een beeld van de situatie. Een vergelijk met de resultaten van de inspecties in 2002 is niet goed mogelijk, door een verschil in opzet van de inspecties.

2. De meeste overtredingen betreffen de dagelijkse rusttijd en de arbeidstijd incl. het overwerk. Er is 274 keer een waarschuwing als instrument ingezet en 27 keer een boeterapport.

3. Uit de terugkoppeling van de resultaten van de inspecties blijkt dat bij de korpsen niet altijd de vereiste kennis aanwezig is over een juiste toepassing van de Arbeidstijdenwet. Het is daarom de vraag of het registratiesysteem wel op de juiste wijze wordt gebruikt. Wellicht is onjuist gebruik ook te wijten aan het feit, dat de registratiesystemen niet altijd even gebruikersvriendelijk zijn. Dit maakt het ook lastig om de uitkomsten van de systemen als sturingsinstrument te gebruiken. Soms blijkt de interpretatie of al dan niet sprake is van een overtreding achteraf niet correct te zijn. Een voorbeeld is het onderkennen of een bepaalde situatie geschaard kan worden onder artikel 2:5. In enkele gevallen is ten onrechte gebruik gemaakt van artikel 2:5. Maar er zijn ook situaties aangetroffen waarin ten onrechte geen gebruik is gemaakt van artikel 2:5. Bovendien ontbreekt vrijwel altijd (in PCS) een registratie in welke gevallen artikel 2:5 eventueel van toepassing is en waarom.

Uit de terugkoppeling van de inspecties komt verder het beeld naar voren dat onderbezetting binnen het korps versus de uit te voeren taken een rol kan hebben gespeeld bij de overtredingen.

4. Naar verwachting leiden de wilsovereenkomst van de Raad van Hoofdcommissarissen en de afspraak van BZK met de korpsbeheerders, dat het aantal overtredingen van de ATW eind 2007 per korps met 40% moet zijn afgenomen ten opzichte van eind 2006, naar een substantiële verbetering in de naleving van de arbeids -en rusttijden in de periode van 2005 t/m 2008. Naar het oordeel van de Arbeidsinspecties zal een en ander uiteindelijk moeten resulteren in het opheffen van alle overtredingen.

Gelet op het voorgaande en op de resultaten van de gehouden inspecties, is de Arbeidsinspectie voornemens in 2008/2009 opnieuw inspecties uit te voeren.

6.2 Aanbevelingen

1. Aanbevolen wordt om het kennisniveau bij de korpsen rondom de Arbeidstijdenwet te verbeteren. In het verleden zijn voorlichtingsbrochures verschenen, die soms niet bekend bleken te zijn bij de gesprekspartners van de inspecteurs.¹

2. Omdat de toegepaste registratiesystemen niet altijd even gebruiksvriendelijk blijken te zijn wordt aanbevolen om hier verbetering in te brengen en meer eenduidigheid te brengen tussen de korpsen over de manier waarop met het systeem om te gaan. Bijvoorbeeld het vermelden van de uitzonderingsmogelijkheden, die artikel 2:5 van de ATW en artikel 4.3 van het ATB bieden, kan in een aantal gevallen behoorlijk worden verbeterd.

Een verbetering in de registratie bevordert wellicht ook het gebruik van de systemen als sturingsmogelijkheid. Hierbij de kanttekening dat bij een enkel korps geen of heel weinig overtredingen zijn aangetroffen.

3. De verbeteringen onder 1 en 2 kunnen wellicht versneld worden door een benchmark op te zetten waaruit de korpsen met veel overtredingen lering kunnen trekken van de korpsen waarin geen of nauwelijks overschrijdingen van de normen zijn aangetroffen.

6.3 Follow up

De eindresultaten zullen in eerste instantie worden besproken met een vertegenwoordiging van de korpsbeheerders, de Raad van Hoofdcommissarissen, het Nederlands Politie Instituut, de directie Politie van BZK, de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid en de Arbeidsinspectie. Verder zullen de resultaten worden besproken met de betrokken vakorganisaties.

Doel van het overleg is af te spreken hoe verder met de resultaten om te gaan en daarbij tevens af te stemmen met het onderzoek van de IOOV en de monitorresultaten van BZK.

Zoals vermeld in punt 4 van de conclusies neemt de Arbeidsinspectie zich voor in 2008/2009 opnieuw inspecties uit te voeren.

---

¹ ‘De Arbeidstijdenwet binnen de sector politie’ en ‘Richtlijnen artikel 2:5 van de Arbeidstijdenwet binnen de sector politie’